

Pa tudi slovniki ne bodo mogli vsi obveljati. Ni mi treba veliko primerov praviti, ker so razlike bravcem tako znane, akoravno bi več listov ž njimi napolniti mogel. Le jedno besedico vzemimo izmed velike množice, postavim: kar je nam sadaj, pravijo Čehi ted', Poljaki teraz, Rusi teper ali nynie. Ali bi vse to petero veljati smelo? Če hočemo Slaveni to, kar je zdaj v peterih bukvah raztreseno, samo v jednih imeti, naj le veljá; če pa to niso naše želje, — je spet lahak odgovor. Ako nam tedaj ni všeč, da bi, kakor „Zora“ začjenja, prva beseda slovenska, druga serbska, tretja česka, četrta poljska, peta ruska bila, je zopet treba, da imamo le jeden slovník. Naj mi nihče ne ugovarja, da bi znabiti učeni slovníkarji, ali shod imenitnih mož po skerbnem pretresovanji i prebiranji vse to lepo določili, ter iz vsih narečij jezik sestavili, kakorsnega še ni bilo; zakaj znano nam je, da se učeni v manjših i manj važnih rečéh ne morejo složititi, nikar cel jezik sestavljaje. Tudi se praša: ali bi se pisatelji tako znešega jezika iz glave učili, ter potem iz besed od čveterih vetrov nametenih sladke harmonie skladali? Meni se to toliko verjetno zdi, kakor da je turški prorok mesec z nebes vzel, ter ga za rokav vtaknul. (Dalje sledi).

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Brešc na Štajarskim. — a — Pri Kapelah dve uri od Brešc na spodnjim Štajarskim se je grozno ropanje godilo. 15. dan januarja zvečer je prišlo šest tolovajev narpred k Grošelnu pri Kapelah, ker so vedli, da moža ni doma, k njegovi ženi, da bi bili kaj denarjev dobili. Komaj je bila dekla, ki je ropotanje zunaj slišala, iz hiše stopila, jo mahne en razbojnik, da se je precej na tla zgrudila; ko se zopet zavé, zbeží in na pomoč ljudi kliče. Ko so bližnji sosedeje to zaslišali, tekó naglo na pomoč; ali ko jih začutijo razbojniki, ki so bili že ženo k peči pripravili, da bi jo bili v peč stlačili, so zbežali in jo naglo odrinili k neki moškri, ktera je šepasta in komaj ob bergli hodi, in planejo v njeno hišo; kjer so pa še dve drugi ženski pri nji najdlji, ju naglo tako zvežejo, da ste se s herbtama tišale, ju postavijo v vežo in jima vpiti prepovedó; na to se čez moškro spravijo in hočejo dnarje odnje imeti. Ker jim réče, da nima doma več, kakor 5 ali 6 tolarjev, druge denarje ima razposojene, jo en tolovaj po glavi s sekiro mahne, da so se precej mozgani pokazali; čez vse to jo trinogi še z nožmi po životu razbodejo. Iz hiše so vse pobrali, vse platno in žensko obleko in so tudi to vzeli, kar so ji drugi ljudje v delo dali; ne toliko niso revi obleke pustili, da bi jo bili, ko je čez tri dni po taci ranah umerla, preobleči mogli. Ali to še ni zadosti bilo, — potem se tolovaji še v en hram podajo, kjer so vrata razbili, in tri vedra vina pokradli; sedaj so zginili, da ni duha ne sluha od njih.

V Ljubljano se nam iz Dunaja 28. jan. piše: 26. januarja ob pêtih popoldne smo pokopali slavnega pesnika Slávine hčere („Slavy dcera“) in spisatelja vzajemnosti slovanske v nemškem jeziku („die Wechselseitigkeit der Slaven“) — iskrenega rodoljuba, profesorja dr. J. Kolár-a, ki ga je nemila smert na neizrečeno žalost vsim pravim Slovanom po kratki bolezní pobrala. Čeravno je rajnki razun imenovanega dvojega spisateljskega dela še več znamenitnega spisal, si je vendar s tim dvojim naj več slave in zaslug pridobil. Neizbrisne so zares njegove zasluge za slovanstvo po dragocenem spisu: „vzajemnost slovanska“, s kterimi je prvi Slovane k slovstveni vzajemnosti zbudil, in jih veliko veliko, ki so popred spali, tudi zbudil. Kako so ga Dunajski Slovani čislali, je

bilo lahko soditi po njih veliki množici, ki ga je celó do daljnega počivališa na Maksovem pokopališu, kjer tudi naš sloveči Kopitar počiva, spremljala. Domá in pri grobu so mu izverstni česki pevci v sladkem maternem jeziku, kterega je rajnki toliko ljubil, milo milo zadnjo popotnico prepevali. Pomadžarjevanju svojih bratov na Ogerskem se je preslavni mož brez straha z živo besedo in pismeno zoperstavljal, in je bil zato leta 1848 v Peštu v smertni nevarnosti. Lahka mu toraj zemljica, mnogozaslužnemu domoljubu!

Novičar iz mnogih krajev.

Po cesarskim ukazu obstoji prihodnje opravilstvo deržavnih pravdnikov le v zadevah kazinske pravde. — Ministerstvo poduka je zastran jezika v ljudskih šolah to le ukazalo: „Ministerstvo je že večkrat zapovedalo, da v ljudskih šolah vsih dežel austrijskiga cesarstva ima materni jezik učbini jezik biti; ker je pa v več deželah veliko šol, v kterih je potreba dva deželna jezika izobrazovati, se mora tudi ti potrebi zadostiti. To veljá zlasti od šol tistih krajev, kjer živí mešano ljudstvo, v kterih otroci, še preden v šolo hodijo, dva jezika znajo in vedno tudi zunaj šole v dveh jezicih govoré; tukaj je samo po sebi potreba, da šola v tem napredje, kar se je domá pri starših začelo in k čemu dom pripomaga. Ali tudi v taci krajih, kjer vse ljudstvo ali saj njega večji del le en materni jezik govori, kjer pa stariši želé, da se otroci tudi družiga deželnega jezika naučé, se ima ta želja na to vižo spolniti, da je materni jezik skoz in skoz podlaga učenja, da se ima v začetju tudi pri prvim uku branja kakor tudi pri vsakim nauku, ki ima serce ravno tako kakor um obdelovati, namreč pri nauku vére materni jezik obderžati, — da pa pri daljnim napredku, zna biti koj v začetku 2. razreda, pride drugi deželni jezik kot redni predmet učenja na versto, in se otroci v branju, govorjenju in pisanju tako pridno vadijo, da ga ročno znajo. — Dohodki cesarskih železnic znesó na leto okoli 7 milionov gold. — V Pragi ima več učenih mož namen mesečni časnik izdajati v českim jeziku, v kterim se bojo prav domače natoroznanske reči razlagale. — V spodnji Bački je tako pomanjkanje zdravnikov, da mora bolnik dostokrat cel dan zdravnika čakati. — Na južnim Francoskim se je letos krompirjevi gnjilini enaka bolezní tudi pomaranč tako hudo poprijela, da žuga tudi drevje pokončati. — Razpertije, ki so bile v Černogori, so poravnane; glavarji Černogorski so se 13. t. m. poklonili mladimu vladiku Danilu Petrović-u; on gré sedaj na Rusovsko, med tem bo predsednik starašinstva vladika nadomestoval. — To leto ni le po ukazu ruskiga cara ruska pratika v Poljskim kraljestvu vpeljana, temuč se morajo v ti skozi in skozi katoljški deželi tudi v vradnim obziru staroverski prazniki praznovati. — Sv. oče papež so več vladarjem pismo poslali, v kterim jih za pripomoč prosijo, da bi se homatije rimske dežele enkrat poravnale. — Napoleon si je nove ministre izvolil; njegova desna roka v vsim, Persigny, je sedaj minister notranjih oprav; — še je večí del dežele osupnjena po tistim novim ukazu, po kterim se mora vse posestvo rodovine zadnjiga kralja prodati, ki znese okoli 300 milionov; — izvolil je Napoleon že tudi 75 starašinov (senatorov). Tisti kraj — Cayenne — ki ga je mnogim Francozam za kraj pregnanstva določil, je tako nezdrav, močiren in vroč, da je Sibiria še skoraj raj proti njemu; ker veliko pôpra tam rase, je — kakor pravijo — od tega nezdraviga kraja nemški pregovor vstal: „geh hin, wo der Pfeffer wächst“, — to je, „pojdi tje, kjer pôper rase“ — da te več nazaj ne bo.